

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Maj/juni 2026
Institution	Herning HF og VUC
Uddannelse	Hfe
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Kristian Sandholm Poulsen
Hold	25Daa71 (net)

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

1	Litterære genrer med fokus på novellen
2	Grammatik og professionsrettet værk
3	Retorik og argumentation
4	Intro til lyrik
5	Virkeligheden i lyd og billeder
6	Romantikken
7	Individuel værk læsning (roman)
8	Den medierede virkelighed - nyhedsformidling
9	Realisme og Det moderne gennembrud
10	Argumenter for forandring
11	Modernisme i 1900-tallet
12	SoMe og Autofiktion

Titel 1	Litterære genrer med fokus på novellen
Indhold	<p><u>Teori</u> Fra bogen <i>Textanalyse</i>: Introduktion til fiktion og episke, lyriske og dramatiske tekster https://textanalyse.systeme.dk/?id=737#c19500 Fra bogen <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i>: - ”Hvad er en novelle” https://litthist.systeme.dk/?id=189 - ”At analysere noveller” frem til ”Analysemodel til novelle” https://litthist.systeme.dk/?id=190 Fra bogen <i>Perspektiver i dansk</i>: - ”Et møde” https://perspektiver.ibog.dansklf.dk/?id=133 - ”Forståelsens forskellige udfordringer”: https://perspektiver.ibog.dansklf.dk/?id=134 - Begrebsboksen i afsnittet ”At fortolke er at forstå” https://perspektiver.ibog.dansklf.dk/?id=137 - om fortæller og synsvinkel https://perspektiver.ibog.dansklf.dk/?id=155</p> <p><u>Noveller</u> Pia Juul: ”En flinker fyr”. Værk 1: Naja Marie Aidt ”Vandmærket” Særligt: ”Som englenerne flyver”, ”Den blomstrende have” og ”En kærlighedshistorie”.</p> <p><u>Supplerende materiale:</u> Interview med Naja Marie Aidt: https://www.youtube.com/watch?v=ghTkpaB6pyQ Om perspektivering: https://analyseskolen.dk/perspektivering/</p>
Omfang	Ca. 142 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Formålet med forløbet er at oparbejde kompetencer til analyse af litterære tekster, med særligt fokus på novellen. Forløbet har et primært litterært fokus</p> <p>I forløbet, er der lagt vægt på:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fortolkningshypoteser - Mind-map strategi - Personkarakteristikker og relationer samt øvrige analyseværktøjer (indhold og form) - Citatteknik - Taksonomiske niveauer: Resume, analyse, fortolkning, perspektivering - Novellegrens karakteristika, herunder forskellen på klassiske og moderne noveller
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde, skriftligt arbejde

Titel 2	Grammatik
Indhold	<p>I-bogen <i>Styr på sproget</i> Forside Styr på sproget (systeme.dk) anvendes til dette forløb. Kapitlerne om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ordklasser - Sætningsanalyse - Komma <p>”Grammatik for dummiies” med Thomas Skov fra Sproget.dk: om ordklasser, subjekt, verballed og objekt.</p> <p>Tekst til praktisk arbejde med ordklasser: Klaus Ribbjerg ”Livet i badeværelset”</p> <p>Professionsrettet værk: hjemmeside for selvvalgt uddannelse (værk 2)</p>
Omfang	Ca. 33 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Formålet er at oparbejde en grundlæggende grammatisk viden samt en større sproglig bevidsthed.</p> <p>Desuden er der fokus på sproglig korrekthed og praktiske sprogregler</p> <p>Ordklassernes funktioner Syntaks: Sætningens nexus, sætningens led, hoved- og ledsætninger Kommaregler</p> <p>I arbejde med professionsrettet værk er der lagt væk på forholdet mellem sprog og modtager</p>
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde, træningsøvelser, IT-baserede øvelser fra <i>Styr på sproget</i> , Skriftligt arbejde

Titel 3	Retorik og argumentation
Indhold	<p><u>Teori</u> Fra bogen <i>Begreb om danske</i>: - At kommunikere hensigtsmæssigt: https://begrebdansk.ibog.danskf.dk/?id=140 - Det retoriske pentagram: https://begrebdansk.ibog.danskf.dk/?id=139 - Appelformer https://begrebdansk.ibog.danskf.dk/?id=138 Oversigt over stilistiske figurer (lavet af MN) Fra bogen <i>Krydsfelt</i> - Argumentationsmodellen: https://krydsfelt.ibog.gyldendal.dk/?id=279</p> <p><u>Taler:</u> Sofie Lindes tale ved Zulu Comedy galla 2020 Statsministerens corona-tale til folket d. 11. marts 2020 Dronningens corona-tale Johanne Schmidt Niensens 1. maj tale 2016</p> <p><u>Debatterende tekster:</u> Lydmor (Jenny Rosander) kommentar til Thomas Treo og Ekstra Bladet Ludvig Holberg: Epistel 89 – ”Fordærvet smag i kærlighed”</p>
Omfang	Ca. 71 sider
Særlige fokus-punkter	<p>Formålet er at oparbejde kompetencer til analyse af ikke litterære tekster med fokus på politiske taler og andet materiale inden for den persuasive genre. Forløbet har et primært sprogligt fokus med tråde til det mediemæssige perspektiv, idet der anvendes debatindlæg fra sociale medier. Der arbejdes desuden med for-øvelse til den debatterende artikel i form af, at eleverne skriver egne debatindlæg.</p> <p>Det retoriske pentagram Appelformer og andre retoriske virkemidler (stilistiske figurer) Argumentationsanalyse (Toulmins udvidede model)</p>
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde, skriftligt arbejde, mundtlighed (screencast med egen tale)

Titel 4	Intro til lyrik
Indhold	<p><u>Teori</u> Fra bogen <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad er lyrik?: https://litthist.systime.dk/?id=197 - At analysere lyrik: https://litthist.systime.dk/?id=198 <p>Om variationer af billedsprog (powerpoint) Kapitel om folkeviser fra <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i> https://litthist.systime.dk/?id=135</p> <p><u>Digte</u> Blaue Blume: ”Morgensol” Søren Ulrik Thomsen: ”Ode til regnen” Michael Strunge: ”Plasticsolen” Folkeviser: ”Hr Bøsmere i Elverhjem”</p>
Omfang	Ca. 32 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Formålet med forløbet er at introducere genren lyrik samt analyseværktøjer knyttet til denne genre.</p> <p>Desuden lægges der stor vægt på billedsprog og forskellige variationer af billedsprog</p> <p>Forløbet har et litterært og sprogligt fokus</p>
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde, kreative skriveøvelser, IT-baseret arbejde, quiz, skriftligt arbejde

Titel 5	Virkeligheden i lyd og billeder
Indhold	<p><u>Teori</u> Fra bogen <i>Krydsfelt</i> Virkelighedens fortællinger i billede og lyd - dokumentar Krydsfelt (gyldendal.dk): Kapitlet ”Virkelighedens fortællinger i billede og lyd” (frem til og med boksen med de fire fortælleformer)</p> <p>Præsentation af filmiske virkemidler lavet som powerpoint. Her kan suppleres med følgende kapitel fra bogen <i>Grundbog til medier i dansk</i> https://grundbogtilmedieridansk.systeme.dk/?id=166</p> <p><u>Dokumentarklip og -film:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Intro til <i>Armadillo</i> https://filmcentralen.dk/grundskolen/film/armadillo -Uddrag af ”Piger i Vestre fængsel” https://www.youtube.com/watch?v=auTkNwqFHwQ&t=410s (de første ca. 6 min) -”Søren Ryge fortæller: Far, mor og børn” https://deniscenesattevirkelighed.systeme.dk/?id=126. -Uddrag af <i>Blok på bistand</i> – ”Historien om Jimmy” https://www.youtube.com/watch?v=to2htz8zCYc -<i>Mirror</i> af Joachim Ladefoged (filmcentralen.dk) -<i>Blodets Bånd (medieværk)</i> - filmcentralen.dk <p><u>Supplerende materiale</u> Uddrag af artikel fra Ekko: Max Pedersen ”Socialpornografi og mediealfonser”</p>
Omfang	Ca. 125 sider (inkl film)
Særlige fokus-punkter	<p>At oparbejde kompetencer til analyse af levende billeder, både inden for dokumentargenren og fiktionsgenren.</p> <p>Forløbet har et primært mediemæssigt fokus men med tråde til det sproglige, da der arbejdes med argumentation af artikel med mediefagligt indhold. Desuden arbejdes der i forlængelse heraf med eksamensgenren den debatterende artikel</p> <p>Dokumentartyper Dokumentarens fortælleformer: Den observerende, den autoritative og den poetiske Fakta- og fiktionskoder i levende billeder Filmiske virkemidler</p>
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde, skriftligt arbejde, IT-baseret arbejde,

Titel 6	Romantikken
Indhold	<p><u>Baggrundsmateriale/teori</u> Fra I-bogen: <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i> https://litthist.systeme.dk/?id=124&L=0 Følgende afsnit er læst: - Oplysningstidens livssyn: https://litthist.systeme.dk/?id=152 - 1800-1879 Romantikken - Romantikens samfund - Livssyn - Nyplatonisme og Schack Staffeldt - Universalromantik - Den religiøse digtning og Grundtvig - Nationalromantikken i Danmark - Biedermeier og Poetisk realisme - Romantisme</p> <p><u>Litterære tekster</u> Schack-Staffeldt: ”Indvielsen” Adam Oehlenschläger: ”Guldhornene” N.F.S. Grundtvig: ”O kristelighed” St.St. Blicher: ”Hosekræmmeren” H.C. Andersen: ”Skyggen”</p> <p><u>Supplerende materiale</u> Uddrag af ”1800-tallet på vrangen” del 1 Billeder fra perioden Intro til Romantikken https://www.youtube.com/watch?v=bMeBVNkgBmM Musikvideo fra Pocahontas: https://www.youtube.com/watch?v=BEedBuld76E Trailer fra Desperate Housewives: http://www.youtube.com/watch?v=VyHB767JgsU Intro til Hosekræmmeren https://www.youtube.com/watch?v=WwBNhaP0g30</p>
Omfang	Ca. 99 normalsider
Særlige fokuspunkter	Opnå litteraturhistorisk viden om perioden og forbindelsen mellem samfund, kultur og litteratur Træne analytiske værktøjer til episke og lyriske tekster
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde, IT-baseret arbejde, skriftligt arbejde, quiz

Titel 7	Individuel værklæsning
Indhold	<p>Om romangenren fra <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad er en roman: https://litthist.systeme.dk/?id=181 - At analysere romaner: https://litthist.systeme.dk/?id=182 - Romanens historie: https://litthist.systeme.dk/?id=183 <p>Selvvalgt romanværk (værk 3)</p>
Omfang	Ca. 200-300 normalsider
Særlige fokuspunkter	Fordybelse i selvvalgt romanværk og arbejde med analyserende artikel på baggrund heraf.
Væsentligste arbejdsformer	Læsning, fordybelse, skriftligt arbejde.

[Retur til forside](#)

Titel 8	Den medierede virkelighed – nyhedsformidling
Indhold	<p><u>Teori</u> Fra bogen <i>Perspektiver i dansk</i> -Flygtningekrisen: https://perspektiver.ibog.danskf.dk/?id=233 -Nyhedsdækningens første fase: https://perspektiver.ibog.danskf.dk/?id=234 - Journalistiske genrer: https://perspektiver.ibog.danskf.dk/?id=235 Avistyper: fra <i>Håndbog til dansk</i> https://hbdansk.systeme.dk/index.php?id=218&L=0 Journalistisk sprog – dokument lavet af MN Fortællende journalistik – dokument lavet af MN</p> <p><u>Journalistiske tekster</u> Forsider fra Jyllands-Posten og Ekstra bladet (nederst i dette kapitel) https://perspektiver.ibog.danskf.dk/?id=234 Artikel fra BT: ”Skoleelever så blodigt angreb”, 23. marts 2017 Artikler fra Politiken forside: ”Flygtningepres åbner fra ny kurs” og ”Nordens Ungarn” Erik Jensen: ”Regnbue-demonstration samlede spraglet flok i Mariager”, <i>Politiken</i> 15.november 2014. Puk Damsgård: Uddrag af ”Hvor solen græder” fra bogen <i>Den journalistiske fortælling</i></p> <p><u>Supplerende materiale</u> Video med Hans Rosling: https://www.youtube.com/watch?v=bcpjl0mxRvs Video med Puk Damsgård: https://www.youtube.com/watch?v=3CIBfWIAmA</p>
Omfang	Ca. 104 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Opbygge kompetencer til at analysere medietekster inden for nyhedsformidling og journalistik. Der arbejdes her med:</p> <p>Nyhedstrekanten Nyhedskriterier Avistyper (tabloid, omnibus og niche) Journalistisk sprog Journalistiske genrer (informerende, opinion) Kilder (Erfaringskilder, partskilder, ekspertkilder) Fortællende journalistik Desuden fokuseres der på at opbygge kritiske kompetencer til at navigere i nutidens medieunivers</p>
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde, IT-baseret arbejde, skriftligt arbejde, quiz

Titel 9	Realisme
Indhold	<p><u>Baggrundsmateriale/teori</u> Fra I-bogen: <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i> Fra kapitel om Det moderne gennembrud: https://litthist.systeme.dk/?id=125 Følgende afsnit er læst -1870-1890 Det moderne gennembrud - Det moderne gennembruds samfund - Livssyn og syn på litteraturen - Skrivestil og sprog - Det moderne gennembruds genrer - Det moderne gennembruds temaer: Køn, klasse og kirke Fra kapitel om Modernisme og Realisme: 7. 1890-2000: Modernisme og realisme Litteraturhistorien – på langs og på tværs (iBog) (systeme.dk) Følgende afsnit er læst: -Folkelig realisme og socialrealisme -Nyrealisme -Minimalisme (frem til afsnittet ”Kortprosa”) Om dramagenren: Hvad er et drama? Litteraturhistorien – på langs og på tværs (systeme.dk)</p> <p><u>Litterære tekster</u> Henrik Pontoppidan: ”Muldsud” J.P. Jacobsen: kap. 1 af <i>Niels Lybne</i> Henrik Ibsen: <i>Et dukkehjem</i> (værk 4) Herman Bang: ”Den sidste balkjole” Martin Andersen Nexø: ”Lønningsdag” Helle Helle: ”Roligt ungt par”</p> <p><u>Supplerende materiale:</u> Intro til Det moderne gennembrud https://www.youtube.com/watch?v=BqHK5gUqzus Podcast ”Et moderne dukkehjem” https://podcasts.apple.com/dk/podcast/et-moderne-dukkehjem/id1490235423?i=1000491842369 Kortfilmen ”Strangers” Filmatisering af ”Et dukkehjem”</p>
Omfang	Ca. 156 sider
Særlige fokus-punkter	Litteraturhistorisk viden om forskellige former for realisme, begyndende ved Det moderne gennembrud og frem til 90’ernes minimalisme Læsning af kanonforfattere Træning af analyse, fortolkning og perspektivering til litterære strømninger
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde, IT-baseret arbejde, skriftligt arbejde, faglig læsning

Titel 10	Argumenter for forandring
Indhold	<p><u>Teori: Fra I-bogen <i>Perspektiver i dansk</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Intro: https://perspektiver.ibog.dansklf.dk/?id=185 - Den simple argumentationsmodel (genopfriskning): https://perspektiver.ibog.dansklf.dk/?id=186 - Appelformer (genopfriskning): Argumenter mellem fornuft, følelse og forførelse Perspektiver i dansk (dansklf.dk) - Argumentationsgreb: https://perspektiver.ibog.dansklf.dk/?id=187 - Hæderlighed og vægt: Gode argumenter Perspektiver i dansk (dansklf.dk) <p><u>Taler mm:</u></p> <p>Videoen ”Polen Smelter” https://www.youtube.com/watch?v=FKn6cMg3Vpk Leonardo DiCaprios tale til FN’s ledere Greta Thunbergs tale ved klimamarch i KBH</p> <p><u>Supplerende materiale</u></p> <p>Detektor om stråmandsargument: https://www.youtube.com/watch?v=BMyiO4OIfnc Greta Thunbergs taler til FN’s ledere https://www.dr.dk/nyheder/udland/rasende-thunberg-i-fn-i-har-stjalet-min-barndom</p>
Omfang	Ca. 47 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Genopfriskning af argumentationsanalyse Der suppleres med yderligere værktøjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Argumentationsgreb -Begreberne hæderlighed og vægt til vurdering af argumentation

Titel 11	Modernisme
Indhold	<p><u>Baggrundsmateriale/teori</u> Fra I-bogen <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i> - ”Modernisme og realisme” + ”Det moderne samfund” + ”1900-tallets stilretninger”: https://litthist.systeme.dk/index.php?id=126 - ”Tidlig modernisme”: Tidlig modernisme (1890-1945) Litteraturhistorien – på langs og på tværs (iBog) (systeme.dk) - Efterkrigsmodernisme: https://litthist.systeme.dk/index.php?id=173 - ”60’er modernisme”: 60’er-modernisme (1960-1970) Litteraturhistorien – på langs og på tværs (iBog) (systeme.dk) - ”Storbymodernisme og postmodernisme” frem til afsnittet ”80’er-prosa”: https://litthist.systeme.dk/?id=177</p> <p><u>Litteratur</u> Johannes V. Jensen: ”Interferens” Edith Södergran: ”Landet som icke är” Tom Kristensen: ”Det blomstrende slagsmål” Martin A. Hansen: ”Agerhønen” Karen Blixen: ”Ringen” Peter Seeberg: ”Patienten” Michael Strunge: ”FREMMEDE BØRN, KENDTE SKEL”</p> <p><u>Supplerende materiale:</u> Klip fra udsendelsesrækken ”Digtere, divaer og dogmebrødre” om Mellemligstiden: https://www.dr.dk/bonanza/serie/421/digtere-divaer-og-do/65720/digtere-divaer-og-dogmebroedre-28-dansk-kultur-i-100-aar-(1918-1930) De første 30 min af dokumentaren ”Væbnet med ord og vinger” om Michael Strunge: https://filmcentralen.dk/gymnasiet/film/vaebnet-med-ord-vinger</p>
Omfang	Ca. 63 sider
Særlige fokus-punkter	Litteraturhistorisk viden om udvalgte nedslag i modernistisk litteratur fra begyndelsen af 1900-tallet til 1980’erne Læsning af kanonforfattere Træning af kundskaber til analyse og fortolkning af forskellige litterære genrer samt perspektivering til litterære strømninger
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde, IT-baseret arbejde, skriftligt arbejde, faglig læsning, quiz

Titel 12	SoMe og Autofiktion
Indhold	<p><u>Teori</u></p> <p>Fra I-bogen <i>Perspektiver i dansk</i>: -Intro til sociale medier og personlig branding: "Jeg kan ikke lide den, jeg har skabt på internettet" Perspektiver i dansk (dansklf.dk) -"På de sociale mediers scene" (begrebsboks) https://perspektiver.ibog.dansklf.dk/?id=167 -"Facework på nettet": Facework på nettet Perspektiver i dansk (dansklf.dk)</p> <p>Fra I-bogen <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i>: "Autofiktion" (frem til afsnittet "Et råt og direkte sprog") https://litthist.systeme.dk/?id=294</p> <p><u>Materiale relateret til sociale medier:</u> -Video "Min ærlighed" af Fie Laursen Uddrag af programserien <i>Vi kommer og dræber dig</i> (DR): https://www.dr.dk/drtv/se/vi-kommer-og-draeber-dig_-doedstrusler-i-indbakken_256969 - Debatindlæg af Gymnasieelev Amalie Haun: "I år fik mit gymnasie en online kalender med kønne piger og sjofle kommentarer"</p> <p><u>Litteratur</u> -Leonora Christina Skov: kapitlet "Efter udslettelsen" fra romanen <i>Den der lever stille</i> - Caspar Eric "7/11" (værk 5 - lyrik) - Anna Juul: kap. 1 af romanen <i>Superskurk</i></p> <p><u>Supplerende materiale</u> -Uddrag af Deadline med Anna Juul: https://www.facebook.com/Debatten/videos/syg-sundhed/3087347628222377/</p> <p>Systeme "Guide til skriftlig dansk": Eksamen: https://guidetilskriftligdanskifh.systeme.dk/?id=749 + undersider Analyserende artikel: https://guidetilskriftligdanskifh.systeme.dk/?id=110 + undersider Debatterende artikel https://guidetilskriftligdanskifh.systeme.dk/?id=780 + undersider</p>
Omfang	Ca. 102 sider
Særlige fokus-punkter	Kommunikation på sociale medier og begreber, der kan anvendes til analyse heraf: branding, Goffmans stages og facework, sproghandlinger Selvfremstilling i litteraturen: Genren autofiktion og herunder begreberne: hovedstolen, dobbeltkontrakten, paratekst, performativ biografisme'
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde, diskussion, IT-baserede øvelser, quiz, skriftligt arbejde

[Retur til forside](#)